

Effecten van prematuriteit en ontwikkelingsstoornissen

Ria Van Noyen 04.02.2022

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Effecten van prematuriteit en ontwikkelingsstoornissen

- Op de psychosociale ontwikkeling
- Op de interactie met de ouders als primair verzorgenden

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Waarom dit onderwerp?

- In het praten over de psychosociale ontwikkeling bij jonge kinderen wordt vaak en terecht de nadruk gelegd op de *vaardigheden van de ouders* als bepalend voor deze ontwikkeling: ouders worden verwacht sensitief en anticiperend te zijn zodat ze voldoen aan de noden van het kind

Waarom dit onderwerp?

- Al te vaak wordt impliciet uitgegaan van het feit dat zowel de *ouders* als de *kinderen* over deze vaardigheden beschikken of deze op zijn minst, mits de juiste hulpverlening, kunnen verwerven.
- Maar wat als dit niet zo is?

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Waarom dit onderwerp?

- Wat als het kind een 'andere' ontwikkeling kent, waarbij het
 - contact met de ouders mist door bv. prematuriteit?
 - beperkingen heeft bv. op vlak van contactname?
 - 'andere' noden heeft?
 - en/of niet voldoet aan de verwachtingen van de ouders?
 - ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Waarom dit onderwerp?

- Wat als de ouders over een andere ontwikkeling beschikken die bv. hechting bemoeilijkt?
- En er resistentie opduikt tegen gangbare behandelingen, waarbij zij soms en onterecht met de vinger worden gewezen?

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Te beantwoorden vragen

- Welke impact heeft dit dan op de psychosociale ontwikkeling?
- Is de psychosociale ontwikkeling per definitie gehypothekeerd?
- Of hoe kunnen we helpen?
- En wie heeft de hulp nodig?
- En vooral: welke hulp is er nodig?

Pleidooi voor

- Ontwikkelingsgericht denken naast het contextdenken
- Diagnostiek als leidraad in behandeling
- Begrip, ook voor het niet begrijpen

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Overzicht

- Hechting als voorwaarde voor een gezonde psychosociale ontwikkeling
- Ontwikkelingsstoornissen
- Prematuriteit

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

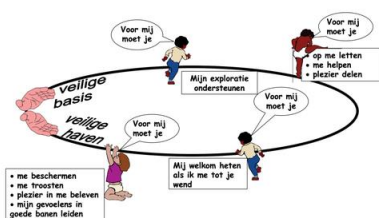
Hechting

‘Onder hechting verstaan we de emotionele, affectieve en duurzame band tussen ouder en kind. Voor een kind betekent dit dat hij troost en nabijheid vindt bij zijn ouder, vooral als hij bang, gespannen of verdrietig is.’

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting

- Een veilige hechtingsrelatie met de ouders leidt tot meer kans op:
 - ongestoorde psychosociale en emotionele ontwikkeling
 - gezonde relatievorming
 - bevordering van nieuwsgierigheid, leergierigheid
 - drang tot exploratie
 - ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting

- De basis voor de hechtingsrelatie wordt gelegd in het *eerste levensjaar* en blijft het hele leven van belang.
- De wijze waarop kinderen zijn gehecht, wordt zichtbaar als de kinderen *12 á 15 maanden* oud zijn.
- De basis van die hechtingsrelatie is mede afhankelijk van factoren, zoals:

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting

- **Kindfactoren** zoals een aangeboren afwijking, het temperament of een moeilijke start.
- **Ouderfactoren** zoals een depressie bij de ouder, postnatale stress, eigen jeugdervaringen en rolmodellen.
- **Omgevingsfactoren** zoals het sociale netwerk of armoede.
- **Hechting van de ouders:** een ouder die zelf een onveilige hechtingsrelatie heeft ervaren, zal meer moeite hebben een stabiele, veilige, relatie op te bouwen met zijn kind.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting

- Een veilige hechting is niet altijd vanzelfsprekend. Uit Nederlands onderzoek blijkt dat ongeveer 62% van alle Nederlandse thuiswonende kinderen een veilige hechtingsrelatie opbouwt met zijn ouders.
- Voor 38% geldt dat dus niet.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting

- Niet elk kind krijgt de mogelijkheid goede start te maken
 - Door de omstandigheden
 - Bv. In couveuse (prematuren), opnames
 - Door eigen mogelijkheden om hechting aan te gaan
 - Bv. Ontwikkelingsstoornis (door prematuriteit of andere oorzaak)

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting

- Niet alle ouders krijgen de mogelijkheid
 - Door omstandigheden
 - Bv. veel ziekenhuisopnames
 - Door het krijgen van een 'ander' kind
 - Onmiddellijk na de geboorte
 - Geleidelijk aan....
 - Door mogelijks eigen kwetsbaarheden
 - Psychiatrische problematiek
 - Eigen ontwikkelingsstoornis
 -

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Gevolgen 'onveilige' hechting

- moeite om anderen te vertrouwen
- moeite met relatieopbouw
- minder neiging tot exploratie
- een laag zelfbeeld
- moeite met interpretatie en het overzien van situaties
- minder goed begrijpen hoe de wereld werkt
- het gevoel er alleen voor te staan en zich eenzaam te voelen

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

• <https://www.youtube.com/watch?v=DRejV6f-Y3c>

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechtingsstijlen

- 1. Veilige hechting
- 2. Vermijdende hechting
- 3. Ambivalente hechting
- 4. Gedesorganiseerde hechting

Verschillende hechtingsstijlen met verschillende personen mogelijk

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- Een ontwikkelingsstoornis is een neurologische aandoening.
- Die ervoor zorgt dat de normale ontwikkeling van kinderen, jongeren of volwassenen verstoord en belemmerd wordt.
- Door deze andere ontwikkeling vertoont de persoon in kwestie op één of meerdere domeinen in zijn ontwikkeling een tekort of beperking.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- Aanwezig van bij de geboorte
- Etiologie: neurologisch !
- Outcome: heel divers
- Gaande van mild tot heel ernstig
- Soms onmiddellijk duidelijk, soms lange zoektocht
- Vaak comorbied: meervoudige beperking
- ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- Ontwikkelingsvertraging:
 - algemeen of specifiek
- Motorische problemen
- Taalproblemen
- Visuele problemen
- Gehoorsproblemen
- ADD – ADHD
- Autismespectrumstoornis
- ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- Impact voor:
 - Ouders
 - Kinderen
 - Bredere omgeving

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen Gevolgen ouders

- Afscheid toekomstverwachtingen
- Label 'gehandicapt' – 'beperkt'
- Je wordt 'ouder van'
- Reacties vanuit de omgeving
 - Medelijden
 - Commentaar
 - Van afwijzing naar uitwijzing
 -

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- Emotionele gevolgen ouders:
 - Rouw
 - Onzekerheid
 - Ontgoocheling
 - Verwerping
 - Schaamte
 - Falen/afkeer ten aanzien eigen lichaam
 - Woede
 - Verdriet
 - Angst
 - ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- Emotionele gevolgen kind:
 - Moeizame weg
 - Vaak comorbiede problematieken
 - Gevoelens van
 - niet gewenst te zijn
 - er niet bij te horen
 - falen
 - te ontgoochelen
 - verwerping

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- Selinde de Vogel :
 - "Rouw treedt niet alleen op bij verlies na overlijden maar kan ook optreden bij verlies van verwachtingen, illusies, zekerheid en veranderd toekomstperspectief. Zoals na de geboorte van een kind met een beperking. Er is echter een verschil met rouw na overlijden. In dit geval is er sprake van een levend verlies. Het is een proces dat niet eindigt en de pijn kan bij verschillende levensfasen van het kind weer de kop opsteken. Voor een ouder betekent dit een bestaan met tegenstrijdige gevoelens. Naast de liefde voor je kind kunnen zich ook gevoelens van verdriet, verwarring, schuld en woede voordoen."

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Getuigenis

- Uit 'ijle lucht, rode aarde':
- 'Reeds na enkele dagen thuis begon er iets in mij te knagen. Ik begon te vermoeden dat dit kindje toch anders was dan haar broertjes. Het was net of ik niet zo'n goede band met haar kreeg, zoals met hen wel was geweest. Ze keek niet echt goed naar mij of naar iets anders, ze reageerde niet als ik tegen haar praatte, ze leek meer een levende pop dan een baby. Ik miste iets en kon of kan het nog steeds niet onder woorden brengen.'

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Getuigenis

- Uit 'ijle lucht, rode aarde':
- De diagnose kwam hard en grof aan. Autisme. Dat was het dan. De douche was ijskoud. Mijn houding als papa was grondig veranderd. Op een halfuur tijd was ik vader geworden van een autistisch kind. Op een halfuur tijd werden alle toekomstdromen aan diggelen geslagen. 'Volgende week' bestond niet meer. De vraag zou voortaan zijn: 'en wat doen we morgen'.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Getuigenis

- Uit 'ijle lucht, rode aarde'
- Na het bezoek aan de arts zette ik een ander kind in de auto. Een kind dat ik niet kende en waarvan ik minder hield. Ik sprak anders met haar en mijn bezorgdheid voelde ook anders aan. Zelfs thuis voelde niet meer thuis aan. Wat nu? Ik zat volledig met mezelf in de knoei, werd voortdurend belaagd door gevoelens van liefde, bezorgdheid, vertwijfeling, onzekerheid en mislukking.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen Hechting 'at risk'

- Van de ouders uit:
 - Wie is mijn kind ?
 - Lange zoektocht naar diagnose en de juiste hulp
 - Hoe ben ik ouder van ... ?
 - Ouderlijke uitputting
 - ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen

- 'Welbevinden van mensen met een beperking wordt vergroot als hun emotionele ontwikkeling op juiste waarde wordt geschat. Onder- en overschatting kunnen er beter mee voorkomen worden. Vanzelfsprekende aandacht ervoor werkt preventief en zal op termijn tot minder ernstige problemen leiden.'

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen Hechting 'at risk'

- Van het kind uit :
 - Op een 'andere' manier gericht op contact
 - Soms minder gericht op contact
 - Bv. autisme
 - Voelen onmacht van omgeving
 - Gedrag dat hechting bemoeilijkt
 - Aggressie
 - Slaap- en eetproblemen
 - Onaangepast gedrag
 -

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- Belang van een goede gehechtheidsrelatie nog sterker bij kinderen met autisme voor hun psychosociale en cognitieve ontwikkeling !
- Kinderen met autisme met een veilige gehechtheidsrelatie blijken zich veel beter te ontwikkelen dan kinderen met een onveilige gehechtheidsrelatie

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- Slechte historische start:
 - 'ijskastmoeders' oorzaak van het autisme
 - DSM III: 'slechte hechting' is een kenmerk van autisme

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- Autisme is aangeboren
- Een gehechtingsrelatie is niet aangeboren, maar verworven !
- En ontwikkelt zich op basis van sociale ervaringen en interactie met de ouders in het eerste levensjaar

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- Een 'moeilijke' hechtingsrelatie is geen hechtingsstoornis !
- Hechtingsstoornis: bij kind dat niet de kans krijgt/gekregen heeft om een gehechtingsrelatie op te bouwen en wel om een externe reden
- Niet enkel 'of-of', soms ook 'en-en'

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

Uitgangspunt:

- Moeilijker hechtingsproces is heel vaak een gevolg van autisme
- en ook logisch, gezien het autisme

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- 'At risk' !
 - Voor gedesorganiseerde hechtingsrelatie
- Uit onderzoek (Bowlby 1973):
- Hechtingsgerelateerde gedragingen zijn er, maar minder in frequentie

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- 42% een veilige hechting op 2 jaar (62% in de groep zonder autisme)
- 33% gedesorganiseerde gehechtheid
 - Vaak in combinatie met verstandelijke beperking (10 à 15 % in groep zonder autisme)

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechtingsstijlen

- *Gedesorganiseerde hechting*
- Een kind voelt zich machteloos in het contact met zijn ouder en heeft geleerd dat het contact met zijn ouder onvoorspelbaar is en bij vlagen zeer beangstigend en zelfs gevaarlijk.
- Deze vorm van hechting is sterk gerelateerd aan ongunstige omstandigheden waarin het kind opgroeit en aan de ontwikkeling van psychopathologie.
- Deze kinderen hebben geen copingstrategie om met separatie van de ouder om te gaan
- Ongeorganiseerd en gedesoriënteerd onveilig gehechtheidspatroon

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- Centraal bij gedesorganiseerde hechting is het ontwikkelen van een vaste copingsstrategie
- Voorwaarde: weten/begrijpen wat er in je omgeving gebeurt
- Zeker bij mensen met autisme en verstandelijke beperking: moeilijker

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- Gedrag kind
 - Weinig reactie op naam
 - Gestoord oogcontact
 - Gestoorde joint-attention
 - Weinig appel op verzorgden
 - Sterk in eigen wereld
 - Bijkomende gedragsproblemen
 -

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

- Gedrag ouders
 - Onzeker
 - Onhandig
 - Zoekend
 - Ontgoocheld
 - ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychosociale ontwikkeling bij autisme

En toch ...

- Zelden een mooiere hechting gezien dan bij ouders en kinderen met autisme

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting bij autisme

- Belang van vroegdiagnostiek en vroegbegeleiding!

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting bij autisme

- Uit onderzoek (Naber e.a.2007):
- 'Als rekening gehouden wordt met de *specifieke gedragskenmerken van het kind met autisme*, dan blijkt dat kinderen met autisme wel degelijk ook al op jonge leeftijd een veilige gehechtheid met hun ouders/verzorgers kunnen hebben'

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting bij autisme

- Sensitief gedrag van de ouder wordt meestal beoordeeld aan de hand van het gedrag naar het kind toe en wat de sociale wenselijkheid is van dat gedrag, maar waar eigenlijk naar gekeken zou moeten worden is hoe het kind op het gedrag van de ouder reageert (Biringen e.a. 1998)

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting bij autisme

- Noden van een kind met autisme verschillen van kinderen zonder autisme
- En lijken mogelijks minder 'sociaal-wenselijk' (bv. kind dat huilt)

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting bij autisme

- Wat helpt ?
- In eerste instantie: verhogen van de sensitiviteit voor autisme bij de ouders zodat ze beter kunnen inspelen op de behoeften van hun kind

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Hechting bij autisme

- 'Hulpverleners worden getraind om naar gehechtheid te kijken. Zij zijn daarbij sterk op preventie gericht, want daarmee voorkom je problemen, is het idee. Autismen kan daarbij over het hoofd worden gezien, waardoor ouders het idee krijgen dat ze het niet goed hebben gedaan. Hulpverlening kan pas effectief zijn als je écht naar de situatie kijkt en beter naar ouders luistert. Het is niet een kwestie van een uurtje naar de brede ontwikkeling van het kind kijken.'

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen Doelen

- Stimuleren van componenten die bijdragen tot een gezonde psycho-sociale ontwikkeling
- Graag gezien worden – goede zorg
- Aanvaarden ipv verwerken

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen Wat is helpend ?

- Zo snel mogelijk duidelijkheid: correcte diagnose
- Nieuwe verwachtingen, zo duidelijk mogelijk
- Opstellen van haalbare doelen
- Concrete, gespecialiseerde hulp en tips
- Begrip voor
 - Verdriet
 - Maar ook boosheid, afwijzing
 - Het eigen niet begrijpen

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Ontwikkelingsstoornissen Wie is helpend ?

- Begripvol eigen netwerk
- Hooggespecialiseerde medici
- Bescheiden, 'onwetende' gespecialiseerde hulpverleners als 'partners'
 - Lotgenoten
 - Thuisbegeleiders

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit

- Wie?
- Risicofactoren
- Prognose
- Neurologische gevolgen
- Gevolgen op psychosociaal vlak
 - Voor de ouders
 - Voor de kinderen

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: wie ?

- Indeling op basis van weken zwangerschap
 - >37 weken: fullterm
 - Tussen 32 en 37 weken: vroeggeboorte
 - Tussen 27 en 32 weken: ernstige vroeggeboorte
 - < 27 weken: extreme vroeggeboorte

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: wie ?

- Op basis van geboortegewicht
 - < 2500g: laag geboortegewicht
 - < 1500g: zeer laag geboortegewicht
 - < 1000g: extreem laag geboortegewicht

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: risicofactoren

- Eerdere vroeggeboorte
- Infecties
- Meerlingenzwangerschap
- Lage sociaal-economische status
- Scholingsgraad moeder
- Interval tussen zwangerschappen
- ...

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: prognose

- Verbeterd door evolutie in medische wetenschap
- Ongunstiger in vergelijking met op tijd geboren kinderen
- Meer neurologische aandoeningen naarmate jongere zwangerschapsduur
- Meer psychosociale problemen

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: Neurologische gevolgen

- Grof en fijnmotore problemen
- Taalproblemen
- Zwakkere executieve functies
- Aandachtsproblemen
- Zwakkere cognitieve mogelijkheden
- Autisme
- Gedrags- en emotionele problemen, waaronder hechtingsproblemen
- Leerproblemen
-

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: reacties ouders

- Op korte termijn
 - Schock
 - Stress
 - Depressie: 40% depressiesymptomen op EPDS
 - Edinburgh Postpartum Depression Scale
 - Trauma
 - Onzekerheid
 - Machteloosheid
 - Schuld
 - Gevoelens van mindere competentie en controle

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: getuigenis

- 'Kort na de geboorte kwam er een massa kraambezoek. Die werden meestal ontvangen door mijn man. Ons kindje lag in de couveuse op een andere afdeling en daar bracht ik de meeste tijd door. Deze afdeling was niet toegankelijk voor anderen, zodat ik mij daar kon verstoppen wanneer ik wou. Alle goedgeeunde aandacht liet mij volledig koud. Er waren ook zoveel onbeantwoorde vragen, zoveel zorgen, zoveel verdriet. Mijn kind was het enige wat me bezighield, het enige wat ik echt belangrijk vond. Het enige wat me rustig maakte, wat me troostte, was kijken naar mijn kleine ventje... en wachten en hopen voor het leven van mijn zoonje !'

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: reacties ouders

- Op langere termijn
 - Angst voor hechting – gevolgen voor hechtingsrelatie
 - Doodsangst
 - 'Normale' ouderrol opnemen heel moeilijk
 - Gedurende langere termijn
 - Vaak ook 'voorgeschiedenis'...
 - Opvoedingsvaardigheden gehypothekeerd

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit

- Uit onderzoek komt naar voor dat een goede opvoedingsrelatie, als deel van de totale levensomstandigheden, van groot belang is voor de ontwikkeling van een te vroeg geboren kind. Het interactiegedrag van de moeder wordt zowel beïnvloed door factoren, eigen aan de moeder, factoren eigen aan het kind en omgevingsfactoren.
- De ontwikkeling van een goede opvoedingsrelatie is cruciaal.
- Vroeggeboorte op zich en de gebeurtenissen errond spelen in de ontwikkeling van deze relatie een heel grote rol.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: gevolgen kinderen

- Op korte termijn
 - Medische complicaties
 - Weinig comfort baby
 - Hechting bij geboorte at risk
 - Andere installatie ouder-kind band

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: gevolgen kinderen

- Eerste periode:
 - Overprikkeling door:
 - Licht
 - Geluid
 - Pijn
 - Onderprikkeling door:
 - Ontbreken van geruststellende prikkels
 - Wiegen
 - Troosten
 - Aanwezigheid hechtingsfiguren

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: Golden Hour

- Hechting in eerste uur: alerte baby's met open oogjes die contact zoeken met hun ouders; premature baby's hebben dit 'uur' niet
- Premature kinderen groot risico op hechtingsprobleem
- 70% van kinderen met een hechtingsprobleem in jeugdzorg
- 7 meer kans op kindermishandeling

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

- https://www.youtube.com/watch?v=phdR63swu_w

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: gevolgen kinderen

- Makkelijk overprikkelde kinderen
- Regulatieproblemen
 - Niet zelf tot rust kunnen komen
 - Problemen op vlak van eten en slapen
- Kenmerken ASS en ADHD
- Meer gehechtheidsproblemen
- Meer gedragsproblemen
-

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: gevolgen kinderen

- Op lange termijn:
 - Logisch nadenken en vooruit denken
 - Automatiseren
 - Moeite met realistisch zelfbeeld = hulp nodig
 - Snelle overprikkeling
 - Heel veel slapen
 - Hetzelfde vergeten
 - Vechten tegen grote wereld
 - Nood aan herkenning en erkenning

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: wat helpt ?

- Psychologische en psychosociale hulp
- Video-interactie programma's
- Sociaal Netwerk

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: wat helpt ?

- Video-interactie begeleiding
- ouders worden gefilmd terwijl ze kind verzorgen en kijken methodisch terug
- Ouders ziek of in stresssituatie: weten niet hoe ze reageren of gereageerd hebben: video helpt
- Ze worden geattendeerd op hele kleine signalen en worden bekrachtigd in hun intuïtie en in contact met de baby's
- Ze worden versterkt in zelfvertrouwen, dat er mooie momenten zijn waar ze kunnen van genieten en dat helpt bij het opbouwen van een band
- Nadruk op positief gevoel
- Onderzoek : hele mooie resultaten. Mooi effect op sensitiviteit van de ouders

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: wat helpt ?

- Inschatting hoogstaande professionele medische zorg
- Communicatie
- Betrokkenheid en verbondenheid
- Participatie
- Empathie
- Respect

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Prematuriteit: wie helpt ?

- Vroegbegeleidingsdiensten
- Lotgenoten
- Begripvol netwerk
- Hooggespecialiseerde medici
- Bescheiden hulpverleners als partners

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Als een van de ouders aan een psychische ziekte lijdt, dan kan dit gevolgen hebben op de hechting en interactie met het kind, en dus op diens ontwikkeling. Vooral bij baby's en jonge kinderen zet de ontwikkeling van de hersenen zich immers nog sterk voort na de geboorte.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Psychose : risico's:
 - Nerveuzer
 - Minder oplettend
 - Lacht minder
 - Minder oog- en ander contact
 - Minder sensitief
 -

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Depressie: risico's
 - Emotioneel minder beschikbaar
 - Minder oog- en ander contact
 -

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Postnatale depressie
 - 10 tot 15 % van de moeders
 - 25 tot 30 % bij moeders met depressieve episodes tijdens zwangerschap of eerdere depressie
 - 50% kans bij eerdere postnatale depressie
 - Risicofactoren: negatieve levensgebeurtenissen

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Eetstoornis
 - Verstoord voedingspatroon baby
 - Verstoorde ouder-kind relatie

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Negatieve impact is groter als
 - Voor de geboorte negatieve/vreemde gedachten over de baby
 - Herhaaldelijke opnames
 - Plaatsing baby
 - Beperkt netwerk
 - Andere familiale problemen
 -

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Welke hulp is nodig ?
 - Begripvol netwerk
 - CKG
 - Thuisbegeleiding
 - Opname
 - Moeder-Kind opname
 - Infantpsychiatrie
 - Gespecialiseerde hulpverlening

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- Centrum Moeder en Baby biedt zorg en behandeling voor **moeders** die na de bevalling geconfronteerd worden met een **psychiatrische problematiek** waarbij het hechtingsproces met de baby onder druk kan komen te staan.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

Psychische problemen ouders

- De behandeling richt zich enerzijds op de psychiatrische problematiek van de moeder en anderzijds op het handhaven of verbeteren van de **band tussen moeder en baby**. Verder is er oog voor de ontwikkeling van de baby en het uitbouwen van een ondersteunende context voor het jonge gezin.

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent

• Dank voor uw aandacht !

centrum voor ontwikkelingsstoornissen-gent
de pintelaan 185 2K5 9000 gent